

GUIÓ DE L'EDUCADOR/A

EL CONREU DE LA VINYA AL PARC DE LA FONTSANTA

Públic: Formació reglada

Públic específic: CiP

INTRODUCCIÓ

L'activitat del conreu de la vinya al parc de la Font Santa pretén mostrar als infants el passat agrícola recent d'una bona part dels municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i alhora treballar la coneixença del món de la vinya amb contingut pràctic i experimental.

Les vinyes es troben situades al Parc de la Font Santa, dins dels termes municipals de Sant Joan Despí, Esplugues de Llobregat i Sant Just Desvern. L'actual parc segueix l'antic curs de les rieres de la Font Santa i del Pont Reixat. A l'indret on es troba l'actual parc la riera havia excavat el seu llit entre les vinyes, els garrofers i les oliveres del samontà.

A la meitat del segle XX, els nuclis urbans van patir un fort increment de població i un creixement urbà desordenat i sense control que provocà que els conreus de secà anessin desapareixent sota l'onada constructiva.

L'any 1987 el barranc de la riera de la Font Santa, sota del Parc actual, es va usar com abocador. L'AMB després de realitzar els treballs previs de sanejament, segellat i estabilització, va recuperar un primer sector l'any 1991, al qual van succeir noves intervencions fins arribar a la superfície actual. Entre els diversos espais existents al parc destaca la presència de la vinya del parc de la Font Santa, un recurs educatiu per a les escoles i la ciutadania en general.

Es cultiven dues varietats de ceps, el Merlot (raïm negre) i el Macabeu (raïm blanc), i darrerament s'ha introduït una nova varietat, el moscatell, amb un total entre totes de més de 500 ceps.

PÚBLIC

Formació reglada: cicle inicial de primària

OBJECTIUS

1. Descobrir les vinyes del parc i posar-les en valor
 - Conèixer l'espai i els diferents elements que el conformen
 - Conèixer la fauna associada a l'espai (ocells, insectes, rèptils...)
2. Acostar els infants a les plantes (cep) tot observant-ne les característiques i particularitats.
 - Diferenciar les parts més importants dels ceps i algunes de les seves funcions
 - Conèixer altres plantes presents a la vinya (rosers) i la seva utilitat
3. Descobrir el passat agrícola de molts municipis, la dinàmica del cultiu de la vinya i els productes que se'n deriven.
 - Fer una breu reflexió sobre les transformacions del paisatge metropolità
 - Conèixer diferents tasques del conreu i les èpoques de l'any en que es desenvolupen (repicar, adobar, espampolar, veremar...)

- Conèixer algunes eines manuals que es fan servir a la vinya i aprendre a utilitzar-les (aixada i tisores d vinyater segons l'època de l'any)
 - Reconèixer i tastar diferents productes de la vinya (raïm blanc i negre, panses i most)
 - Introduir el concepte de consum de proximitat i de producte de temporada
4. Reflexionar sobre la importància de la implicació de les persones en la conservació de l'espai públic.

CONTINGUTS

- El conreu de la vinya.
- Les adaptacions de les plantes.
- Biodiversitat associada al conreu de la vinya
- Les feines del camp
- Productes i subproductes resultants del conreu de la vinya

CONTINGUTS CURRICULARS

CURS	ÀMBIT	TEMÀTICA	CONTINGUTS
Primer i segon de primària (CI)	Coneixement del medi natural, social i cultural	L'entorn i la seva conservació.	Exploració de diferents aspectes de l'entorn mitjançant el treball cooperatiu.
		El món dels éssers vius	Observació a ull nu d'organismes en el seu medi natural. Identificació i determinació d'animals i plantes de l'entorn segons diferents criteris observables. Valoració de la responsabilitat envers els animals i les plantes.
			Identificació de les característiques i comportaments d'animals i plantes per adaptar-se al medi.
		Les persones i la salut	Reconeixement del diferents tipus d'aliments. Valoració d'una alimentació sana i variada.
		Persones, cultures i societats	Reconeixement de la importància de la participació i coresponsabilitat en les tasques socials, superant estereotips sexistes
		El món dels éssers vius Canvis i continuïtats en el temps	Descoberta i identificació dels elements característics de l'entorn, valorant la responsabilitat personal en el seu ús.
			Aplicació de nocions de canvi i continuïtat en l'entorn de la vinya i relacionar-los amb fets quotidians propers a la seva experiència.
		Matèria i energia	Aplicació de criteris de separació i selecció de residus en l'activitat. Participació en el reciclatge de residus (compostatge).
		Entorn, tecnologia i societat	Observació del funcionament d'aparells i eines que s'utilitzen al conreu, de les parts que els componen i reconeixement de l'energia que utilitzen. Identificació d'elements que poden

			ocasionar riscos i adopció de comportaments que contribueixen a la seguretat personal i a la dels altres.
--	--	--	---

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- Competència comunicativa, lingüística i audiovisual
- Competència d'aprendre a aprendre
- Competència d'autonomia i iniciativa personal
- Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic
- Competència social i ciutadana

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

DIMENSIÓ	COMPETÈNCIA	CONTINGUT
Món actual	Plantejar-se preguntes sobre el medi, utilitzar estratègies de cerca de dades i analitzar resultats per trobar respostes: Plantejar-se preguntes senzilles, utilitzar amb l'ajuda d'una pauta donada estratègies de cerca de dades i relacionar els resultats amb coneixements científics bàsics per arribar a respostes.	Fases d'una investigació: La formulació d'hipòtesis, l'anticipació de respostes, la curiositat científica.
	Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtats al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim: Interpretar l'entorn sociocultural proper, a partir dels coneixements adquirits i d'informacions bàsiques facilitades sobre canvis i continuïtats al llarg del temps, identificar alguna causa i conseqüència i elaborar una conclusió senzilla pertinent.	Canvi i continuïtat: Les civilitzacions: la societat, l'economia, la tecnologia...
	Analitzar paisatges i ecosistemes tenint en compte els factors socials i naturals que els configuren, per valorar les actuacions que els afecten: Analitzar paisatges i ecosistemes d'un entorn significatiu identificant els principals elements que els configuren, elaborar conclusions correctes sobre les actuacions que els afecten i aportar propostes de conservació o modificació del medi.	Biodiversitat i sostenibilitat: Els éssers vius: classificació, funcions i adaptació al medi. Els cicles de matèria i els fluxos d'energia.

	Valorar problemes socials rellevants interpretant-ne les causes i les conseqüències per plantejar propostes de futur: Analitzar el problema social rellevant plantejat, descrivint factors que hi intervenen, identificant algunes causes i conseqüències, i plantejant propostes de futur globals.	Consum responsable: La publicitat, els hàbits de consum, el consum responsable, el comerç just.
Salut i equilibri personal	Adoptar hàbits sobre alimentació, activitat física i descans amb coneixements científics, per aconseguir el benestar físic: Adoptar hàbits i conductes sobre alimentació, activitat física i descans amb coneixements i criteris científics bàsics, seguint unes pautes donades.	Educació per a la salut: Els aliments:constructors, reguladors i energètics. Organització social: Els hàbits i costums individuals, familiars, socials i culturals.
Tecnologia i vida quotidiana	Dissenyar màquines simples i utilitzar aparells de la vida quotidiana de forma segura i eficient: Utilitzar els materials més habituals aplicant coneixements científics i criteris tecnològics bàsics per resoldre situacions quotidianes.	Educació per a la seguretat: Les normes de seguretat en l'ús de materials de la vida quotidiana i del laboratori.
Ciutadania	Adoptar hàbits sobre l'adquisició i ús de béns i serveis, amb coneixements científics i socials per esdevenir un consumidor responsable: Adoptar hàbits de consum responsable sobre l'adquisició i ús de béns i serveis i saber-los explicar basant-se en coneixements científics i socials bàsics.	Consum responsable: La publicitat, els hàbits de consum, el consum responsable, el comerç just.

DETALLS TÈCNICS

Espais	Vinyes del parc de la Font Santa
Calendari i horari	De dilluns a diumenge matí i tarda
Durada	2 hores
Nombre de participants	Màxim un grup classe
Material i logística necessaris	- Eines del camp: aixades o aixadetes, tisores de vinater, cabassos, corda, pioixa i arpiot (aquestes dues últimes només per mostrar als participants). Càntirs amb aigua (període estival) - En el cas de la verema: tines per trepitjar raïm, premsa manual, material per filtrar i embotellar el most i punt d'aigua potable - Subproductes de la vinya: Raïm blanc i negre, panses i

	most (segons temporada) i gots pel tast. - Durant el període estival es recomana que els infants portin gorra pel sol.
Adaptació a NEE	Adaptada a Necessitats Educatives Especials

RECURSOS DIDÀCTICS ASSOCIATS A L'ACTIVITAT

Els recursos educatius utilitzats durant l'activitat es llisten a continuació:

- Recull d'activitats per a fer posteriorment a la visita
- Valoració digital per la persona responsable i per l'equip educatiu.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

ACTIVITAT	TEMPS	DESCRIPCIÓ
Arribada ,benvinguda al grup i contextualització de l'activitat	10'	Rebuda al grup, deixar les bosses i fer rotllana per començar la presentació
	10'	El parc de la Font Santa, la riera, la font i l'evolució del territori (el pas d'un entorn rural a un entorn urbà i la transformació del paisatge). Per infants petits aquesta contextualització es fa en forma de relat per part de l'educador per tal de facilitar la comprensió
La vinya i el cep	20'	Característiques del cep, de les seves parts i del cultiu.
Visita a la vinya	20'	Descoberta d'altres elements presents al recinte: pluviòmetre, menjadores per ocells, refugi eriçó, rosers, compostadors...
Tast de productes de la vinya.	10'	Raïm, panses i most
Esmorzar	30' (fora temporització)	
Represa de l'activitat. Treballs i tasques a desenvolupar a les vinyes.	10'	Les eines del camp
	30'	Realització de les tasques de manteniment de la vinya.
Tancament de l'activitat	10'	Recollida del material de l'activitat, valoració i comiat.

Quan es desenvolupa la verema es modifica de manera significativa l'organització i el contingut de l'activitat, això comporta una nova seqüència, la qual queda de la següent manera:

ACTIVITAT	TEMPS	DESCRIPCIÓ
Arribada ,benvinguda al grup i contextualització de l'activitat	10'	Rebuda al grup, deixar les bosses i fer rotllana per començar la presentació
	10'	El parc de la Font Santa, la riera, la font i l'evolució del territori (el pas d'un entorn rural a un entorn urbà i la transformació del paisatge). Per infants petits aquesta contextualització es fa en forma de relat per part de l'educador per tal de facilitar la comprensió
La vinya i el cep	10'	Característiques del cep, de les seves parts i del cultiu.
Recol·lecció del raïm	20'	Les eines de la verema: tisores de vinater i cabassos. Recol·lecció del raïm.
Esmorzar	30' (fora temporització)	
Represa de l'activitat. Elaboració del most, tast i embotellat del mateix per fer-ne vinagre	10'	Les eines de la verema: Tines i premsa manual per al raïm
	50'	Trepitjat i premsat del raïm. Elaboració del most, tast i embotellat.
Tancament de l'activitat	10'	Recollida del material de l'activitat, valoració i comiat.